POMORSKA SZKOŁA PEDAGOGICZNA W SŁUPSKU

WYDZIAŁ EDUKACYJNO – FILOZOFICZNY STUDIA PODYPLOMOWE „EDUKACJA ZINTEGROWANA OBEJMUJĄCA NAUKĘ DZIECI 6-9 LETNICH”

mgr Agnieszka Czesnowska

„JAK STAĆ SIĘ PRZYJACIELEM PRZYRODY?”

Program autorski dla dzieci 6-letnich

Praca dyplomowa napisana
pod kierunkiem
prof. dr hab. Elżbiety Gaweł- Luty

SŁUPSK 2002

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....3
ROZDZIAŁ I: Sposoby formułowania programów autorskich.....4

1.1 Idea wiodąca programu.....5
1.2 Warunki realizacji programu..... 6
1.3 Cel programu.....7
1.4 Treść kształcenia i wychowania.....8
1.5 Metody, formy, środki przy realizacji programu..... 10
1.6 Sposoby sprawdzania stopnia osiągnięcia celów – ewaluacja.....12

ROZDZIAŁ II: Program autorski „Jak stać się przyjacielem przyrody”..... 14
2.1 Idea wiodąca..... 14
2.2 Warunki realizacji programu..... 15
2.3 Cele programu.....17
2.4 Treści kształcenia i wychowania.....19
2.5 Scenariusze zajęć.....22
2.6 Metody, formy i środki realizacji programu..... 29
2.7 Sposoby sprawdzania stopnia osiągnięci celów- ewaluacja..... 30

PRZYPISY.....32
ANEKS:..... 34
A. Podstawa programowa
B. Zarządzenie Ministra Edukacji Narodowej

WSTĘP

Współczesna szkoła powinna spełniać zadania zgodnie z wymaganiami rozwijającej się cywilizacji. Zatem trzeba ją wciąż przekształcać i ulepszać, aby odpowiadała zmieniającej się rzeczywistości. Taką możliwość dają klasy autorskie- jedne z ciekawszych form innowacyjnych i twórczych działań nauczycieli. Jak twierdzi K. Chałas „poprzez upodmiotowienie nauczyciela wychowawcy- głównego autora programu oraz uczniów i rodziców, klasa autorska staje się obszarem zaspokojenia potrzeby twórczego działania, szansą otwierania się możliwości edukacyjnych tych trzech podmiotów, poprzez własne projekty, koncepcje zmian programu wychowawczo- dydaktycznego”[1]

Wiedza przyrodnicza to niezbędna dziedzina nowoczesnej edukacji i ważny element kultury, wykształcenia oraz przystosowania do życia każdego człowieka. Należy już od najmłodszych lat kształtować u dzieci przyjazne postawy wobec przyrody, co daje wiele ciekawych możliwości do podpatrywania, dociekania, doświadczania, wyciągania wniosków, a nade wszystko praktycznego działania.

Niniejsza praca składa się z dwóch rozdziałów. Rozdział I ma charakter teoretyczny, omawiam w nim sposoby realizacji programów autorskich.
Rozdział II obejmuje program autorski pt. „Jak stać się przyjacielem przyrody”. W rozdziale tym prezentuję ideę wiodącą cele, warunki realizacji, treści kształcenia i wychowania, formy i środki w realizacji programu autorskiego. Całość pracy zamyka aneks i przypisy.

2.4 Treści kształcenia i wychowania w programie autorskim „Jak stać się przyjacielem przyrody”

Lp.	Temat kompleksowy	Tematyka szczegółowa	Czas realizacji	Postawy przyjazne wobec przyrody
1.	Las w niebezpieczeństwie	1.Poznajemy rodzaje lasów 2.Skutki niszczenia lasów 3.Akcja „Rośniemy z drzewem” - sadzenie w ogródku przedszkolnym drzewka lub krzewu ozdobnego.	Wrzesień	– angażowanie do pracy rzecz ochrony najbliższego środowiska – przewidywanie i ocena pewnych następstw obserwowanych zjawisk przyrody i czynów człowieka.
2.	Poznajemy zwierzęta pod ochroną	1.Czy kret jest szkodnikiem? 2.Leśny lekarz – dzięcioł 3.Zwierzęta chronione - bocian i ropucha	Październik	– poznajemy znaczenie zwierząt dla środowiska - niszczenia szkodników, – nabywanie opiekuńczego stosunku do zwierząt, – dowiadywanie się o istnieniu zwierząt chronionych
3.	Jesienna szaruga	1. Opadanie liści 2. Kolorowe czarymary 3. Ochrona przed zimnem.	Listopad	– obserwowanie wpływu temperatury na rośliny – motywacja dzieci do systematycznej obserwacji – badanie właściwości materiału.
4.	Skarby ziemi	1.Pochodzenie węgla 2.Skały pochodzenia zwierzęcego	Grudzień	– zapoznanie dzieci z roślinnym pochodzeniem węgla, – zapoznanie dzieci z procesem

				powstawania wapieni.
5.	Wszędobylskie powietrze	1.Tajemnice powietrza 2. Co tak wieje? 3. Powietrze i hałas.	Styczeń	– poznanie właściwości powietrza – uświadomienie dzieciom, że powietrze jest niezbędne dla życia ludzi, zwierząt, roślin, – zapoznanie z niektórymi pozytywnymi lub negatywnymi wpływami wiatru na środowisko przyrodnicze, – zwrócenie uwagi na źródła dźwięku występujące w otoczeniu, ich siłę działania, wpływ na zdrowie człowieka, zachowanie zwierząt.
6.	Kącik przyrody w sali	1. Hodowla gałązek w kąciku przyrody. 2.Obserwujemy rośliny cebulkowe. 3. Ogród warzywny w kąciku przyrody.	Luty	– przyglądanie się roślinom podczas kiełkowania, – pojawienie się pąków, kwitnienie, – kształtowanie nawyku pielęgnacji roślin, obserwacja.
7.	Życiodajny płyn	1.Wędrująca kropla. 2. Woda poza przedszkolem. 3. Woda źródłem życia.	Marzec	– motywowanie dzieci do systematy-cznej obserwacji, – zapoznanie dzieci z cieczami przypominającymi wodę, – rozumienie zakazu dotykania nieznanych substancji, – poznanie niektórych przyczyn

				degradacji środowiska wodnego przez człowieka, – kształtowanie podstawowych zasad ochrony przyrody przez uświadomienie, że jest ona niezbędna,
8.	Ziemi nasza planeta	1. Dzień ziemi – sprzątamy osiedle. 2. Czy trzeba sprzątać świat? 3. Ziemia żywi i ubiera (wycieczka)	Kwiecień	– poznanie niektórych przyrodniczych i cywilizacyjnych przyczyn erozji i skażeń gleby, – kształtowanie poczucia współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego,
9.	Barwy i odgłosy przyrody	1. Zielone jaskółki. 2. Szukamy kolorów w ogrodzie. 3. Kwiaty na łące.	Maj	– zwrócenie uwagi na barwy już istniejące w przyrodzie, ich zmienność pod wpływem różnorodnych czynników (pory roku, dnia, pogody) – zachęcanie do słuchania i różnicowania szmerów, dźwięków i głosów przyrody, – inspirowanie działań plastycznych zjawiskami występującymi w przyrodzie, – wdrażanie do słuchania utworów literackich i muzycznych opiewających piękno zjawisk przyrodniczych,

10.	Jak możemy pomóc przyrodzie	1. Z przyrodą za „pan brat”. 2. To też przyroda. 3. Założenie koła przyjaciół przyrody.	Czerwiec	– tworzenie warunków do obserwacji przyrody ożywionej i nieożywionej, – zwracanie uwagi dzieci na przyrodę w ogródku przedszkolnym, zachęcanie do częstego w nim przebywania.

PRZYPISY

1. Chałas K. (1995), Klasa autorska szansą samorealizacji „Wychowanie na co dzień Szczepańska M”, nr 7/8, s.27;
2. Śliwierski B. (1991), Realia i nadzieje. „Edukacja i dialog”, nr 3/4, s.19-21;
3. Szczepańska M. (2000/2001), Program autorski – warto spróbować. Słupsk, Image, s.8;
4. Gerszberg A. (1991), Programy autorskie szansą rozwoju szkoły. „Nowa szkoła”, nr 1, s.13-19;
5. Brzeźińska A. (1992), Szkoły twórczo – autorskie, klasy, programy, nauczyciele. „Kwartalnik pedagogiczny”, nr 2, s.69-77;
6. Chałas K. (1995), Klasa autorska szansą samorealizacji nauczyciela „Wychowanie na co dzień”, nr 7, s.43-49;
7. Stemplewska K. (1989), Struktura reprezentacji wiedzy a jej źródło: doświadczenie lub przekaz społeczny. W: wychowanek jako podmiot doświadczeń. Pod red. A. Guryckiej. Warszawa, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego. Cyt. za M. Szczepańska, Program autorski, Słupsk, Image, cyt.;
8. Sobańska – Bondaruk M. (1996), Zasady konstruowania programów nauczania. „Wiadomości Historyczne”, nr 3, s.158;
9. Szczepańska M (2000/2001), Program autorski..., Słupsk, Image, cyt.;
10. Tamże, s.30-31;
11. Szczepański J. (1979), Refleksje nad oświatą, WSiP Warszawa, s.39;
12. Szczepańska M. (2000/2001), Program autorski..., Słupsk, Image, cyt., s.60-61;
13. Szczepańska M. (1999), Program autorski – Jak go pisać?, Słupsk, Image, s.10;
14. Komorowska H. (1999), O programach prawie wszystko, WSiP, Warszawa, s.55;

15. Tamże, s.55-58;
16. Ornstein A.C., Hunkins F.P. (1998), Program szkolny. Założenia, zasady, problematyka, WSiP, Warszawa, s.202l;
17. Szczepańska M. (2000/2001), Program autorski..., Słupsk, Image, cyt., s.37;
18. Tamże, s.62;
19. Komorowska H. (1999), O programach prawie..., WSiP, Warszawa, cyt., s.60-61;
20. Nalaskowski S. (1994), O ideale wychowania i celach kształcenia. Studium z pedagogiki porównawczej. WSiP, Warszawa, s.64;
21. Ornstein A.C., Hunkins F.P. (1998), Program szkolny. Założenia, zasady, problematyka, WSiP, Warszawa, s.226. Cyt. za: M. Szczepańska (2000/2001), Program autorski...,Słupsk, Image, cyt., s.68;
22. Okoń W. (1984), Słownik Pedagogiczny, PWN, Warszawa, s.174;
23. Szczepańska M. (2000/2001), Program autorski...,Słupsk, Image, cyt., s.8;
24. Więckowski R. (1993), Pedagogika wczesnoszkolna, WSiP, Warszawa, s.195;
25. Tamże, s.213;
26. Okoń W. (1984), Słownik Pedagogiczny, PWN, Warszawa, s.80;
27. Szczepańska M. (2000/2001), Program autorski...,Słupsk, Image, cyt., s.90-109;
28. Więckowski R. (1993), Pedagogika wczesnoszkolna, WSiP, Warszawa, s.214;
29. Tamże, s.242;
30. Tamże, s.243;
31. Niemierko B. (1996),Drogi i bezdroża ewaluacji. „Kwartalnik Pedagogiczny”, nr 3/4, s.4;
32. Szczepańska M. (2000/2001), Program autorski...,Słupsk, Image, cyt., s.165;
33. Niemierko B. (1996),Drogi i bezdroża..., cyt., s.5;
34. Telmage H. (1985), Evaluating the curriculum: What, why and how. „National Assotation for Secondary School Principals, nr 1, s.1-8. Cyt. za: Szczepańska M. (2000/2001), Program autorski...,Słupsk, Image, s.1-8;
35. Niemierko B. (1996),Drogi i bezdroża ewaluacji. „Kwartalnik Pedagogiczny”, nr 3/4, s.19-24. Cyt. za: Szczepańska M. (2000/2001), Program autorski...,Słupsk, Image, cyt., s.171;
36. Szczepańska M. (2000/2001), Program autorski...,Słupsk, Image, cyt., s.170-171;

A N E K S

1. Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla dzieci od 3 do 6 lat.
2. Zarządzenie nr18 MEN z dnia 30 czerwca 1993 roku w sprawie zasad i warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez szkoły i placówki publiczne.

[1] Chałas K. (1995), Klasa autorska szansą